

Azerbeycanda son gelişen olaylar ve ulusal sorun üzerine Peyame Fedaii dergisinin, Aşref Yoldaş ile görüşmesi

Azerbeycanda son gelişen olaylar ve olaylarla ilgili değişik politik kişi ve hareketlerin aldıkları tavırlar, bir takım soru yarattı, ve bizde bu konu ve sorunlardan bazılarının hakkında Aşref Yoldaş'ın görüşlerini almak için kendisiyle bir görüşme yaptık. Bu yazıda, kendisinin görüşme sırasında verdiği yanıtları yayınlıyoruz.

Peyame Fedaii : Bizim için zaman ayırdığınız için size gönülden teşekkür ederiz. Bildiğiniz gibi devlet gazetesi olan 'İran' gazetesinde yayınlanan bir karikatürde Azerbeycan halkına ve Türk diline hakaret edilmiştir. Bölge halkı buna şidetle itiraz etti ve sonuç olarak halkla, İslam Cumhuriyeti baskıcı güçleri arasında yoğun çatışmalara yol açtı. Sizce bir karikatürün yayınlanması neden böyle bir geniş ayaklanmaya yol açtı?

Aşref Yoldaş : Bende, size karşılıklı olarak bana bu görüşme fırsatını verdiğiniz için teşekkür ediyorum. Özellikle bu görüşme bana, Azerbeycan halkının kahramanca ayaklanması konusunda görüşlerimi açıklama olanağı vermektedir, ve böylece benimde görevimi çok kolaylaştırdı. Bu kargaşa durumunda, İran'ın ezilmiş halklarının düşmanları bilinçli olarak bu hareketin bastırılması yönünde gösterilen çabaları ve öte yandan özgürlük yanlısı güçlerin arasında ortaya çıkan bu kargaşa durumunda, belkide görüşme yolu ile bu durumu değişik açılardan değerlendirmekle, gerçeklerin ortaya çıkartılmasında yararlı olabilir.

Gerçek şudurki, Azerbeycan halkının kendi öz dili, kültür ve ulusal kimliğini savunmak için emperyalizme bağımlı olan İran İslam Cumhuriyetine karşı ayaklandıktan sonra, yalnız bu cani ve utanmaz rejim değil aynı zamanda İran'da esaret altında yaşayan halkın her türden düşmanları gericilik görevlerini üstlenip halka karşı seferber olmuşlardır.

Ayaklanan Azerbeycan halkının vahşice bastırılmasını kendine görev sayan İslam Cumhuriyeti, bu karşı devrimci görevini iyice yerine getirdi. Geniş çapta katliam, sokaklarda halkın kanını dökmek ve çok geniş çapta tutuklamalar, İslam Cumhuriyeti bunların hepsini Azerbeycan halkının alevlenen mücadelesini södürmek için yaptı. Aynı zamanda rejim sessizlik ve susma düzenbazlığına başvurarak bu konuda her türlü haber ve yorumun basına yansımını yasakladı. Böylece İran'ın diğer bölgelerinde yaşayan halkın, Azerbeycanda gelişen olaylar hakkında bilinçsiz durumda tutmaya ve dolaysıyla İran'ın genel halkının Azerbeycan halkına destek vermesini önlemeye çalıştı. Tabiki bu düzenbazlığın yanısıra gerçekleri çarpıtma ve yalanlar yayma taktiğininide unutmadılar. Bu arada Türkiye ve Azerbeycan Cumhuriyetine bağımlı gerici ve karşı devrimci güçlerde pantürkist (Turancı) sloganlarla halkın hareketine karşı

Azerbeycanda son gelişen olaylar ve ulusal sorun üzerine Peyame Fedaii dergisinin, Aşref Yoldaş ile görüşmesi

devrimci bir yön vermeğe çalışırken, diğer taraftan karşı devrimcilerde boş durmadılar ve halkın kahramanca ayaklanmasının bastırılmasında İslam Cumhuriyetinin siyasetini tamamlamaya çalıştılar. Bunların en önemli ve temel görevlerinden bir tanesinde çok farklı açılardan kamuoyunu zehirleme ve bu devrimci halk kitlelerine karşı anti-propaganda yapmaktı. Kuşkusuz, Azerbeycanın geniş halk kitlelerinin mücadelesine karşı, gericilerin bu işbirlikçi seferberliği herşeyden önce gericilerin, bu halkın mücadelesinin gelişip ve yükselerek İran'ın diğer bölgelerine yayılmasından duyduğu korku ve dehşeti gösterir. Özellikle İran'da tarihi olarak devrimci mücadelenin her zaman Azerbeycan'ın kahraman halkı tarafından başlatılması ve ülkenin her tarafına yayılması gerçeğininde göz önünde bulundurursak, o zaman bu gerici ve karşı devrimcilerin korku ve dehşetini anlamak daha kolay olur.

Peyame Fedaii : Anlaşıldığı kadarıyla Azerbeycan halk hareketi sırasında, halkın arasında özel görüşlerin yayılmasından söz ediyorsunuz. Bu konuda biraz daha fazla açıklama yaparmısınız?

Aşref Yoldaş : Evet, Tebriz'in sokaklarında bıkmış halk kitlelerinin gösteriye başladıktan bu yana, bu mücadeleye karşı bütün alan ve yönlerde kamuoyunu zehirlemelerde başladı ve halada devam etmektedir. Ben, burada bunların hepsi hakkında konuşmayacağım. Burada yalnızca Azerbeycan halkının mücadelesinin tam yoğunlaştığı anda BBC radyosunun yayınladığı yazı konusunda söz etmek istiyorum. Bu yazıda ilk anda göze çarpan nokta, muhalefetin bu hareketin yanında yer almaması için her türlü yola başvurmasıydı, yani İran halk kitlelerinin Azerbeycan'da ayaklanan halka destek vermemesini sağlanmasına çalışmaktaydı. Galiba, İran'ın diğer kesimlerindeki halklarında Azerbeycan halkına katılarak ortak düşmana karşı mücadelesini birlikte yükselteceğinden korku ve kaygılar yaşanıyordu. Bu yazı 'acı gerçekler ve muhalefetin şaşkınlığı' adı (ünvanı) altında, rejimin muhalefetine hitap ederken çok açıkça muhalefetin Azerbeycan halkının hareketine destek vermemesi gerektiğini söylerken ' bu itirazların gerici özlü ve kavim milliyetçi kökeninin olduğunun' ve güya ' Faşist düşünceler üzerine kurulduğunu' öne sürdü. Bu yazıda canı İslam Cumhuriyetinin vahşicesine Azerbeycan'ın emekçi halkına saldırdığını önemsemeden, yalnızca 'Tebriz olayları, toplulmda kırılcılığın (husumetin) var olduğunu göstermektedir' söyleyip geçiyor. Bu durumun temel nedeni emperyalizme bağımlı olan kapitalistlerin rejimi yani İslam Cumhuriyetinin olduğunu, görmemezlikten geliyor. Daha sonra bir soru biçiminde devam ediyor 'polislerle çatışma sonucu bir kaç kişi yaşamını kaybetti. Şunu sormak gerekirki, acaba bir karikatürden dolayı, insanın kendi yaşamını tehlikeye atmasına değer mi'? ...her halde bu soruya kendilerinin cevabı da (hata eğer fisıtlıyarak söylerlerse de): neyapasın Tebrizlidir, Azerbeycanlıdır veya Türktür diye yaptıkları hakaretler olması gerekir (genelde geri zekalıların bu kelimelerle birlikte, bu halka hakaret yapmak için kullandıkları bazı sıfatlar)! Yani aptal oldukları için mücadele ediyorlardır, demek.

Peyame Fedaii : Bunlara, acaba Azerbeycan'da gelişen olaylar halk kitlelerinin kendiliğinden gelişen bir hareketi değil midir? Sorusunu sormak

Azerbeycanda son gelişen olaylar ve ulusal sorun üzerine Peyame Fedaii dergisinin, Aşref Yoldaş ile görüşmesi

gerekir. Bu gerçekten de kendiliğinden gelişen bir harekettir. Hangi nedenlerden dolayı bu hareketin özünü gerici ve faşist olarak değerlendiriyorlar?

Aşref Yoldaş : Evet, aynen dediğiniz gibi bu soruyu onlara sormak gerekir. Bildiğiniz gibi, bu son olarak gelişen kendiliğinden hareketi değersiz kılmak için, bütün hareketler sırf 'halk' hareketi olduğu için desteklenemez gördü. Ve bu konuyu sözde kanıtlamak için madrabazlık yapıyorlar. Yetmişli yıllardaki İran halklarının devrimci ve görkemli mücadelesini inkar ederken, İslam Cumhuriyetinin iktidara gelmesinden halkı suçlu görüyorlar. Yani Humeyninin, emperyalistlerin yardımıyla halkın devrimci hareketine konduğunu (bindiğini) ve böylece halk kitlelerinin demokratik ve anti- emperyalist hareketinin gerçek yolundan saptırıldığını, söylemek istemiyorlar. Ve böyle madrabazlıklada Azerbeycan halkının hareketine destek verilmemesi gerektiğini söylüyorlar. Bunlara, acaba Azerbeycan'daki hareketin direk olarak faşist ve gerici bir liderliktenmi emir alıp veya yönetildiği sorusunu sormak gerekir. Veya böyle faşist ve gerici bir önderlikle mi yönetiliyor? Hangi nedenlerle bu hareketin özünü gerici ve faşist değerlendiremiyorlar?

Halkın kendiliğinden gelişen hareketi, bunların göstermek istedikleri gibi, yani halkın geri zekalı veya bilinçsizliğinden doğmaz. Böyle bir hareket, kesinlikle halkın, var olan mevcut siyasal iktidarın zulüm ve baskısından bıktığını göstermektedir. Egemen zalim iktidara karşı mücadele ve itirazını göstermektedir. Kendiliğinden gelişen halk hareketi, ancak sınıfsal antagonizmanın bir toplumda şiddetini gösterir.

Bir sınıfsal toplumun kendi iç kurallarına göre, belirli koşullar içinde veya egemen sınıfların kendi iç çelişkilerinin gelişmesi sonucu, halk ayaklanırsa, değişik siyasal parti ve örgütler, doğal olarak bu halk hareketini kendi düşünceleri yönünde yönlendirmeye çalışacaklardır. Bu ortamda gerici güçlerde halk hareketinin içine sızıp hareketi gerçek amacından saptırmaya çalışacaklardır. Ama, acaba bu konu Azerbeycan halkının kendiliğinden gelişen ve yalnızca birkaç gün süren hareketi içinde geçerlimi? Veya sizce ulusal talepler için gelişen mücadele faşist düşünceler ve gericiliktenmi doğuyor?

Yada sizinde altını çizerek üzerinde durduğunuz ve belirli haber ajanslarının abartarak yayımladıkları bazı saçma sloganlara dayanarak mı bu hareketi değerlendiriyorsunuz? Ama dünyanın neresinde veya hangi tarihi (tecrübesinde) deneyiminde böyle kendiliğinden gelişen halk hareketinin özünü ve niteliğini, sırf içinde görünen bir kaç sapma slogana dayanarak, gerici veya faşist olarak değerlendirilmişdi? Halkın ayaklanmasına neden olarak gösterilen bu karikatürün 'değeri' konusunda ise, şunu sormak gerekirkı acaba görünümde önemsiz bir konunun büyük bir halk hareketine ilk kez mi neden olmaktadır? İran'ın ezilen halkları bu gibi tecrübeleri defalarca yaşamışlardır. Bu halklar 'legal' bahaneleri kullanarak (örneğin yerel İmam'la milletvekili arasındaki sürtüşmeleri), sokakları işgal ederek kendi sınıfsal öfke ve kızgınlıklarını İslam Cumhuriyetine karşı sergilemişlerdir (göstermişlerdir)! Kaldıkı Azerbeycan halkının o karikatürün yaptığı hakarete karşı itiraz etmelerinin bir mücadelecı içeriği vardır, yani bahane burada pekte ilişkisiz değildir.

Azerbeycanda son gelişen olaylar ve ulusal sorun üzerine Peyame Fedaii dergisinin, Aşref Yoldaş ile görüşmesi

Peyame Fedaii :Bildiğiniz gibi, Azerbeycan'da gelişen son ayaklanma konusunda, muhalefetin bir kesimi bu hareketi savunmada tutuk kaldı. Bu propagandaların bu kesimler üzerinde etkisi nekadardır?

Aşref Yoldaş : Demokrasi ve özgürlük yanlısı olan hareketler, halkın ilerici hareketini her zaman savunup destek vermiştir, bir kere bu konuda susup ve pasif davranmaları maalesef bir gerçektir. Bu hareketler, ya bu gerici propagandaların etkisinde kalıp veya kendi yanlış görüşlerinden dolayı, veya ulusal sorun hakkında belirsizliklerinden dolayı, busefer baskı altında tutulmuş kendi halklarının hakkında görevlerini yapmayı unuttular. Buda bir gerçektir ki gericiler bu eylemler hakkında haberlerin yayınlanmasını önlediler, tabiki bununda olumsuz etkisi oldu. Buna rağmen, haberlerin kopuk ve dağınık bir biçimde olsada yayınlanmasında, İslam Cumhuriyetinin halkımıza karşı işlediği suç ve cinayetleri anlatmakta idi. Bunları bile bir uyarı olarak görmek gerekir. İnsan, devrimci genç ve coşku dolu insanların, cani rejimin silahlarıyla vurulup yere düştüğünü, gösteri sırasında küçücük çocuklara bile kıyan bu canileri, veya 'Mehdinin adsız askerleri' yani istihbaratın canilerinin, yaralıları bile hastanelerden işkencehanelere kaçırdıkları sahneleri göz önünde tuttuğu an, üzüntülü ve matemli aileleri düşündüğü zaman,, öte yandan karşı devrimci ve gericilerin bu halkı böylesine izole etmesi ve böylece bu halkın haklı sesinin yurtdışında bile geniş çapta yansımaması, v.s burada bir Bayatı * okumak istiyorum. Bu Bayatı :

هر الدوزلار هر آيلار هر آي هر آي هر آيلار
سوسوزوندان هر آيلار چمنده بير گل بيتيب

Afedersiniz,şuanda zihnim çok farklı konularla meşgul olduğu için sizle bu konular hakkında konuştum, bu arada sizin sorunuzu dahi unuttum. Eğer mümkünse sorunuzu tekrarlamısınız!

Peyame Fedaii : Mevcut durumdan çok rahatsızsınızdır mutlaka. Bende sormak istediğim birçok sorunun yanıtında bu konuşma sırasında aldım. En son olarak okuduğunuz Bayatının (şiirin) anlamını açıklarmısınız?

Aşref Yoldaş : Bu bayatı çok uzun zamanlardan sonra yeşeren bir çiçeğin çağrı ve yankılarını anlatmaktadır. Bu çiçeğe kimse bakıp ilgi göstermez, su vermez ve sırf bu yüzden bu çiçek haykırarak ilgi arar (susuzluğundan bağırarak su telep eder). Azerbeycan halkının durumunda bu şiirin anlatımında görmek mümkündür. Bu mücadelelere doğru yön vermek için ve gereken araçları onlara götürecektir, devrimci harekete ve insanlara gerek duyuluyor beyitte betimlediği gibi.

Peyame Fedaii: İlk soru şudur : bir gazetede böyle bir karikatürün basılması Azerbeycan'ın değişik kentlerinde neden böyle büyük ayaklanmaya yol açtı?

Azerbeycanda son gelişen olaylar ve ulusal sorun üzerine Peyame Fedaii dergisinin, Aşref Yoldaş ile görüşmesi

Aşref Yoldaş : Sanırım önce bu karikatürün ne olduğunu neden ve nasıl Azerbeycan halkını hareketlendirdiğidir. Ama izin verirseniz sorunuza önce kısa olarak şöyle yanıt vermek istiyorum, durgun ve sönmüş görünen yaygın bir kül altında saklanan çok kızgın ateşi, en ufak esinti bile alevlendirmesine yeter. Burada bu külün altındaki kızgın ateş, Azerbeycan'ın ezilen halkı, yani kapitalistlere ve onları temsil eden İslam Cumhuriyetine karşı sınıfsal nefretle dolu kızgın işçi ve emekçileridir. Azerbeycan halkının bu ayaklanmasını sırf bu karikatürün yayınlamasına bağlamak, ancak olaya çok basit bakmak anlamına gelir. İran'a egemen olan bağımlı kapitalizmin sosyo- ekonomik düzeninden dolayı ve emperyalizmin krizlerinde yükü emekçi halkın omuzuna yüklediğinden, işçi ve emekçi halk kitlelerinin Azerbeycan'da veya İran' ın diğer bölgelerinde, sayısız sosyo-ekonomik ve siyasal sorunlarla karşı karşıya gelmektedirler, kısacası çok dehşet verici bir ortamda yaşamaktadır. İşçi ve emekçiler arasında açlık, yoksulluk, işsizlik ve felaketin boyutları inanılmaz derece yüksektir. Sosyal ve kültürel baskılar bu kitleler üzerinde aşırı derecede yoğunudur. Kapitalist düzen egemen olduğundan , işçi ve emekçilerin yaşam şartları öyle zorlaşmıştır, İslam Cumhuriyetinin açık faşist diktatörlük uygulamasına, ve halkın bunu günlük yaşamında en vahşi ve korkunç biçimde hissetmesine ve işkenceye maruz kalmasına rağmen, İran'ın, hergün bir tarafında, işçi ve emekçi halkın yeni mücadele dalgalarına tanık olmaktadır. Gerçekte halk kitlelerinin mücadele ve ayaklanması için ortam hazırdır. Başka bir deyimle sönmüş görünen külün altındaki kızgın ateşin alevlenme koşulları hazırdır. Devlete ait olan 'İran' gazetesinde Türk halkına yapılan alçakça hakaret, Azerbeycanda, çok kısa bir süre içinde böyle büyük ve geniş itiraz gösterisine dönüşmesi bunun en iyi örneğidir.

Peyame Fedaii : Acaba bu karikatürün özü ve niteliği gerçekten Türk halkını öfkeliendiricek kadar var mıydı?

Aşref Yoldaş : Evet bu karikatürün kendisini konuşmak istiyordum. Bu karikatür ' ne yapalımki böcekler, bizide böcek yapmasınlar' başlığı altında, ansızın istihbarat teşkilatı canilerinin (bu caniler İslam Cumhuriyetinin dışında diğer binbir yerlede bağlantılı olabilirler) direk gözetimi altında yayınlanmakta olan 'İran' adında bir devlet gazetesinde basıldı. Bu karikatürde çok iğrenç bir tarzla tuvalet, böcekler ve nesil tükenmesi yolları söz ediliyor. Bu diyalogla böceklerden, Türklerin kast edildiği ta başından bellidir. Karikatürde anlatılan şudur: bu böcekler 'insan' dilinden anlamazlar ve geri zekalı oldukları içinde her ne söylersen, yalnızca 'ne' diye sorarlar. Karikatürist bu böceklerin (Karikatüristin düşüncesine göre 'Türkler') tükenmesi için değişik yollar önermektedir. Örneğin tuvalet kullanmamakla bu böcekleri açlık çektirerek öldürmek ve böylelikle nesillerine son vermek! ve daha sonra ' tatlı şiddet' yöntemini tecviz ediyor.Bu karikatür, gerçekte Fars ve Türk halklarının arasında düşmanlık yaymaktan başka bir şeye hizmet etmedi.

Peyame Fedaii : Yani Azerbeycan halkını Farslara karşı kıskırtmak için kasıtlı olarak yapılan bir tuzak olduğunumu söylüyorsunuz?

Aşref Yoldaş : Bu rejime karşı, Azerbeycan halkının nefret duymasını, Azerbeycan'ın kentlerinde halkın İslam Cumhuriyetine karşı ayaklanmasını yani

Azerbeycanda son gelişen olaylar ve ulusal sorun üzerine Peyame Fedaii dergisinin, Aşref Yoldaş ile görüşmesi

son gelişen olayları komplo teorisiyle açıklamak (izah etmek) mümkün değildir. Ama ne zaman halk itiraz ve gösteri yapmak için sokakları işgal ederse, bu komplocularda halkın hareketini kendi çıkarları yönünde yönlendirmeye çaba gösterirler. İran halkları ne zaman kendi mücadelelerini İslam Cumhuriyetine karşı yoğunlaştırırlarsa, yani mevcut sosyal ve ekonomik düzene saldırıya geçerlerse, halkın çeşitli düşmanları ve karşı devrim safları, bu itiraz hareketinin önderliğini kendilerinin kontrolü altında olduğundan emin olmadıkça bu hareketlere karşı çıkarlar. Azerbeycan'da gelişen mücadele hareketi daha önce açıkladığım gibi halk kitlelerinin yaşam koşullarının korkunç düzeyde zor olduğundan ve aynı zamanda İran toplumunun sınıfsal antagonizminin çok büyük boyutlara ulaştığı sonucu ortaya çıktı.

Pratikte bu olaylar nasıl geliştiğine bakmaksızın, tabiki yüzde yüz halk düşmanlarının aleyhinde gelişti, evet, çok açık söylemek istiyorum ki bazı tezgahlar dönmektedir. İran halklarının mücadelesini yolunda saptırarak kendi karşı devrimci amaçları yönünde kullanmak istiyorlar.

İran halklarını bölüp parçalama amacıyla, İran halklarının arasında ayrımcılık ve düşmanlık yaratmak ve hatta, emperyalistlerin Yugoslavya'da acımasızca yaratıkları durum gibi bir ortamı burada da hazırlamak istiyorlar. Kısacası İran ülkesini oluşturan ulusları birbirlerine karşı savaşa itmek. Bu komplocular tarafından izlenen çok tehlikeli ve korkunç bir politikadır (durumdur). Amerikan Enterprise enstitüsinden, Amerikan'ın çok önemli ve etkin yöneticilerinden olan Mikeal Ledın gibi kişiler, İran'da ulusal sorun üzerine konferanslar düzenlemesi nedensiz değildir. Geçen sene bazı Azerbeycan'lı, Kürt ve Beluç'ların sözde bu halkların temsilcileri olarak yukarıda adı geçen Amerika'ıyla Washington'da bir araya geldiler. Bu konferansta onlara emperyalistlerin bu konudaki siyasetleri açıklandı. Bu senede Amerika Senasında ' özgürlük caddesi' başlığı altında konferans düzenlendi ve bu konferansa maalesef Kürdistan Demokrat Partisi ve Komele hareketlerinin temsilcileride katılmışlardı.

Herneyse, emperyalistlerin İran halkları hakkında izlediği siyasetinin sonucunu İran'ın değişik uluslarının içinde çalışma yapan bazı örgütlerin çalışmalarında kendisini gösterecektir. Bu örgütler, değişik biçimlerde emperyalizmin siyasi çizgisi yönünde ilerlemeyi amaçlıyorlardır. Azerbeycan'da gelişen son hareketin başlarında, Tebriz kentinde Farslara karşı sloganların halka empoze etmeye çalışanlarında kimlerin olduğunu ve nereye bağlı olduklarını çok doğal olarak, gelecek açığa çıkartacaktır. ' Rus, Ermeni, Fars, Türk düşmanı' gibi sloganlar, ki Azerbeycan Cumhuriyeti medyası tarafından çok sıklıkla aktarıldı, yalnızca bu komplocuların halk içine sızmaya çalıştiklarını göstermektedir. Bu sloganın Tebriz ve Azerbeycan'ın diğer halkının tarih ve yaşam gerçeğiyle öyle yabancı kaçarki ancak bu sloganları ortaya atanları kendilerini teşhir etmektedir! Özellikle Tebriz kentinde Türk'lerle baskı altında yaşayan Ermenilerin tarihi dostukları vardır, fakat şu anda karşı devrimci ve gerici güçler bu halkların arasında düşmanlık yaratmaya çalışıyor.

Peyame Fedaii: Bildiğiniz gibi rejimin bazı önde gelen önderleri Azerbeycan'da halkın hareketini yabancılara bağladı. Örneğin Şahrodı şöyle

Azerbeycanda son gelişen olaylar ve ulusal sorun üzerine Peyame Fedaii dergisinin, Aşref Yoldaş ile görüşmesi

söyledi: ‘tutuklanalardan birçoğu değişik grup üyeleri ve yabancı unsurlardan oluşuyor’. Siz bu konuyu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Aşref Yoldaş : Normaldir, İslam Cumhuriyetinin önderlerinin, Azerbeycan halkının haklı mücadelesine karşı yaptığı vahşice saldırı ve halen bu halkın üzerinde yürüttüğü baskıyı bir türlü haklı çıkarması gerekiyordu. Halkı kandırmak için, bu hareketin yabancı kökenli olduğunu öne sürmekle bu mücadelenin özünü saptırmak için çalıştı. Bu mücadeleye katılan onlarca ve hatta yüzbinlerce halk kitlesini , çok bir komik biçimde yabancılardan oluştuğunu öne sürdü. Bu iddiayı yalnızca halka saldırıda haklı olduklarını ve tutuklular hakkında yaptıkları canice işkenceleri haklı çıkarmak için söylüyorlar. Her karşı devrimci hükümet kendi işlediği cinayet ve utanç verici suçlarını, halk kitlerini bir türlü kandırmaya ve onların önünde bu hareketlerini haklı çıkarmaya çalışacaktır. İslam Cumhuriyetinin önderleride bu yola baş vudular. Öte yandanda Amerikan uşaklığını yaptıklarından hiç bir kuşku olmadan ‘Azerbeycan’ cumhuriyetinin devlet adamları ve propagandacıları sınır ötesinden çok açık bir şekilde toplu iletişim araçları vasıtasıyla, Azerbeycan halkının mücadelesini etkilemeye çalıştılar.

Peyame Fedaii : Bu mücadele süresinde söylenen sloganların gerçekten hepside Turancılık (Türkcükük)niteliğindemi? Bu soruyu şundan dolayı soruyorum bazı sözde solcularda bu mücadele sırasında atılan soluganları çoğunlukla milliyetçi nitelikte olduğunu öne sürdüler.

Aşref Yoldaş : Hayır aslında hiçte öyle değildir. Medyanın bazı kesimleri böyle iddialarda bulundular ancak bu iddialara rağmen bu hareket sırasında ‘Türkcülük’ gibi sapma sloganların ne geniş çapta ve nede çoğunlukta olduğu söylenebilir. Fakat bununla birlikte bazı dar görüşlü insanlara göre her türlü ulusal sorunla ilgili verilen sloganın mesela Azerbeycan halkının haklı olarak kendi dilini savunması burjuva milliyetçiliği veya Turancılık anlamına gelmiyor. Aslında bu ulusal sorunun özellikle gündeme gelmesi, İran halklarının demokratik isteklerinin önemli bir bölümü olarak, son dönemde gelişen mücadelenin parçasıdır. Tarihsel olarak bakarsak, bu toplumumuzun demokratik hareketinin ilerlemesinin bir göstergesidir. Bu ilerleme başka konularda da mesela kadınlar sorunu konusunda da kendisini gösterir. 70’li yılların mücadelesinin tersine ki o dönemde, sloganlar ve istekler genel anlam taşırdı, bugün halk değişik mücadele alanlarında belirli ve kendi nesnel istekleriyle mücadeleye katılıyorlar ve buda çok olumlu bir gelişimdir.

Devlet gazetesi olan ‘ İran’ da Türk diline yapılan hakarete ve Azerbeycan halkının ulusal kimliğini yok sayılmasına karşı portesto eden Azerbaycanın devrimci halkı, kendilerine hakaret edilmesini ve baskı altında tutulmasına izin vermeyeceğini bir kere daha ispatladılar.Bu mücadele süresinde atılan sloganların genelde ve geniş çapta gösteriye katılan emekçi halk kitlelerine ait olup ve tümüyle haklı ve ulusal yönü vardı. Benim bildiğim kaderıyla dil ve ulusal hak konusunda sloganlar şunlardı: Azerbeycan uyanıktır ve kendi dilini savunuyor.

Azerbeycanda son gelişen olaylar ve ulusal sorun üzerine Peyame Fedaii dergisinin, Aşref Yoldaş ile görüşmesi

Şimdilik, Azerbeycan halkının son mücadelesine verilen ‘milliyetçi’ gibi etiketleri bir tarafa bırakalım. Gerçek soru şudurki acaba Azerbeycan halkının kendi ana dili olan Türkçe’nin İran’da resmi olarak tanınması isteğinin haklı olup olmamasıdır, kendi milli kimliklerinin resmi olarak bir Türk milleti adıyla tanınması ve Fars milletinin şuanda yaralanmakta olduğu bütün bu hak ve olanaklardan, onların yaralanma hakkı talep etmelerinde haklı olup olmamalarıdır? Bu talepler haklı talepler değildir? Nedense ne zaman bir halk kendi ulusal haklarını savunmak için ayağa kalkıyorsa, bazıları hemen milliyetçilik ve kavimciliği düşünüp ve hatırlıyorlar. Bu kavim veya kavimler kelimesini düşünün. Bu kavramı İran’daki değişik milletler hakkında kullanılmasının gerçekten bilimsel bir yanı var mıdır? Yoksa, sırf bu milletlere hakaret olsun diyemi bu kelimenin onların hakkında kullanılıyor? Acaba Türk, Kürt, Beluç ve başka halkları bu kavramla tanımlayanlar Farslarında böyle hitap etmek isterler mi? Herneyse ben, bunların, Azerbeycan halkının hangi talep veya sloganlarını milliyetçilik adı altında inkar ettiklerini bilemiyorum. Milliyetçilik konusunu ciddi bir şekilde tartışmak mümkündür. Fakat benim duyduğum kadarıyla, bunlar bu hareketi ve ona katılan halk kitlelerini izole etmek için yalnız halkı milliyetçilikle değil belki aynı zamanda ayrımcılıklarda suçluyorlar.

Peyame Fedaii :Bu gösteriler sırasında, bazı olumsuz ve sapma sloganların söylendiği gözlemlendi ve burjuva basın ve medyada bilinçli olarak bu sloganları abartarak yansıttılar ve böylece Azerbeycan halkının mücadelesini kınayıp soru işaretleri altında bıraktılar

Aşref Yoldaş : Evet aynen dediğiniz gibidir. Bunlara şunu hatırlatmak gerekir herhangi kendiliğinden gelişen bir halk hareketinde, tabiki karşı devrimci ve kötü unsurların sızmaya ve hareketi yolundan saptırmaya çalışacak ve çaba göstereceklerdir ve bu bir gerçektirki böyle bir olayın olabilmesi her zaman mümkündür. Bu nedenle böyle durumlarda devrimci ve aydınlara büyük görevler düşer. Bu görev tabiki devrimcilerin çok ciddi ve aktif bir şekilde bu halk hareketlerine katılarak doğru ve gerçek sloganlarla halkın mücadelesine yön vererek ve hareketin sapmasını önlerler ve hareketi yıkmaya çalışan dost görünen halk düşmanlarını halka teşhir edip ve tanıtırlar.

Burada şunu sormak gerekirken ki bu halk kitlelerinin ki bazen sayıları yüzbinlere ulaştığı söyleniyor, hepside yalnız (sapma) veya karşı devrimci sloganlar söylüyorlardı? Hatta eğer ulusal sorun konusundaki sloganları göz ardı edilirse, İslam Cumhuriyeti hakkında söylenen sloganlarda sapma sloganları mıdır?

Peyame Fedaii : Eğer izin vererseniz burada bir az daha ulusal sorun üzerinde duralım. İran’ın çok uluslu bir ülke olduğunu göz önünde tutarsak ve siz kendinizde bu azınlık ve baskı altında tutulan uluslardan birisine yani Türk ulusuna mensup olduğunuz göre, İran’daki ulusların, özellikle Azerbeycan ulusunun, ulusal taleplerini nasıl değerlendiriyorsunuz? Ve bu talepler nelerdir?

Aşref Yoldaş : öncelikle şunu belirtmek isterim ki benim için çok ilginçtir ki her zaman Azerbeycan halkı hakkında konuştuğumuz zaman, siz Azerbeycan halkından Türk halkı olarak söz ediyorsunuz. Şuanda Azerbeycan konusu gündemde dir ve Azeri halkından veya Azeri dilinden söz ediliyor. Bu (Azeri)

Azerbeycanda son gelişen olaylar ve ulusal sorun üzerine Peyame Fedaii dergisinin, Aşref Yoldaş ile görüşmesi

sözcüğü kişisel olarak benim için yabancıdır. Eğer Azerbeycanın Türk halkını Türkiyenin Türk halkından ayırt etmek için kullanılıyorsa o zaman tabiki bir anlam taşır. Ama bu da bir gerçektirki Azerbeycan halkı kendisini Azeri değilde Türk olarak görmüşür her zaman. Ben kendim kişisel olarak bütün yaşamım boyunca Azerbeycan halkından kendisini Azeri olarak tanımlayan herhangi bir insana rastlamadım (herhangi birisiyle karşılaşmadım). Ama öyle görünüyorki şimdi durumlar değişmiştir, galiba geçen yıllarda bu Azeri sözcüğü Azerbeycanın Türk halkını ve bu halkın Türkçe dilini tanımlayan bir kavrama dönüştürmüşlerdir. Ben burada bu konuya girmek istemiyorum, fakat sizin ilginizi bu konuya çekmek istiyordum. Daha önce de söylemişimdir eğer halk yaşadığı yöreden akan bir nehri 'Araz' adlandırıyor, başkalarının hayır efendim siz yalnız biliyorsunuz bu nehri 'Eres' dir demesi ne gereklidir, nede doğrudur.

Eğer izin verirseniz sizin özel olarak sorduğunuz soruya, yani ulusal talepler sorusuna cevap vermeden önce, Azerbeycan halkı da dahil İranda Fars olmayan halklara yapılan baskı ve zulüm hakkında konuşmak istiyorum.

Peyame Fedaii : Peki o zaman mümkünse eğer rejim tarafından yapılan baskının dışında bir az da bu konuda toplumdaki durum hakkında da söz ediniz.

Aşref Yoldaş : Evet kesinlikle. Değişik siyasi güçlerin (siyasi Hareketlerin) veya normal halk kitlelerini düşünce ve davranışlarına değinmeden, ulusal baskı ve zulüm konusunda konuşmak çok zordur. Normal (sıradan) halk kitesinden kastım ulusa karşı olan Pehlevi rejimi (Baba ve oğul) ve İslam Cumhuriyetinin buyruğunda yaşamış olan halk kitleleridir ki bazen hatta kendileri bile farkına varmadan toplumda egemen olan kültürün ki bu kültür egemen sınıfın kültürüdür, kendileriyle taşıyıp ve yayımlarlar.

İranda ulusal baskı ve zulmü, ben toplumun bir kesiminin temel demokratik haklarının çiğnenmesi olarak değerlendiriyorum. Bazı görüşlere karşın, ki İran halklarının ulusal haklarının her türlü savunmasını bu veya öbür halktan yana olmakla suçlayıp, önyargılı ve bağınazlık olarak değerlendirerek kınıyorlar, ve böylecede ulusal hak konusunda gerçekçi bir anlayışlarının olmadığını sergiliyorlar, aslında konu burada demokrasiye gerçekten inanç söz konusudur. Soru şurada eşitlik ilkesinden yana olup olmamak kader basittir. Gerçek budur ki belirli bir sınırları içeren ve İran adı verilen bu ülkede Fars halkından başka diğer halklar da yaşamaktadır ve ülke onların hepsine ait olmasına rağmen bu halklar kendi ülkelerinde ikinci sınıf vatandaş muamelesi görmektedirler. Genel duruma bakıldığında sanki herkes bu halkların ikinci sınıf vatandaş olduğunu bir gerçek olarak benimsemiştir. Bir örnek vermek istiyorum, 'Klasik İran Müziği'nden söz edildiğinde Türk, Kürt veya Lor..... müziği değil yalnızca 'İran Müziği(!) evet afedersiniz(!) Fars Müziği demek anlamına gelir. Fars olmayan halklara ait olan herşey yöresel ad alır (çünkü İranlı demek Fars demek anlamına gelir galiba). Ben bunun altını çizerek belirtmek isterimki burada yalnızca mevcut olan durumu anlatıyorum, yoksa neden böyledir veya kim suçludur – tabiki yüzde yüz İran'da egemen olan anti ulus rejimler suçludur- bambaşka bir konudur. İran'da Fars dilinden başka diğer halkların hiçbirinin ana dili resmi bir dil olarak benimsenmemiştir, bu eşitsizlik kendisini her alandan daha fazla gösteriyor. Örneğin okuma yazması olmayan veya az olan

Azerbeycanda son gelişen olaylar ve ulusal sorun üzerine Peyame Fedaii dergisinin, Aşref Yoldaş ile görüşmesi

ve Farsca bilmeyen Arap, Beluç, Türk veya diğer halktan olan işçileri göz önünde bulundurunuz. Her alanda bu işçiler Fars işçilerine göre dahada çok yoksunluklarla başbaşa bırakılmışlardır. Bu yoksunluklar daha da çok açıklanıp izah edilebilir (fakat burada mümkün değildir). Öte yandan bir ulusun ulusal kimliği veya dili resmi olarak tanınmadığı taktirde, bu ulusun halk kitlelerinin bütün yaşam alanlarında olumsuz etkiler bırakır. Örneğin konuşma özgürlüğünü ele alalım, İran'da (emperyalizme) bağımlı olan diktatör rejimler egemen olduğundan dolayı, halklarımızın hepsi bu konuşma özgürlüğünden yoksun bırakılmışlardır. bu rejimlerin gerçeğinin ayrılmaz bir parçasıdır. İstirap ve acı çekmektedirler. Bu İran halklarının hepsin üzerinde (tümüne) uygulanan zulüm ve baskıdır. Ama zorba olan Rıza Han emperyalistlerin ve onlara bağımlı kapitalistleri temsil eden, merkezi bir burjuva devletini oluşturduktan bu tarafa, İran'da Fars şövenizmi giderek yoğunlaşmıştır ve Farsların üstün olduğu poropagandası yoğun olarak yapılmıştır ve sonuçta Fars olmayan halkların daha da aşırı yoksunluklara katlanmak zorunda kalma koşullarını yaratmışlardır. Bu halklar bu nedenle de çok ıstirap için de bırakılıp ve acı çekmektedirler. Bu halklar hatta belirtilen veya zorla kabul ettirilmiş mevcut durum ve çerçeveler dahilinde bile duygu ve düşüncelerini kendi ana dillerinde açıklamaktan yoksun bırakılmışlardır. Bu yoksunlukların toplum üzerinde çok geniş olumsuz etkileri vardır, burada bu olumsuzlukların hepsini açıklama fırsatımız yoktur. Bu yoksunlukların olumsuz etkilerini İran edebiyatının gelişim düzeyini ele aldığımızda, çok açık olarak ortaya çıkıyor. Eğer İran halklarının hepsine düşünce ve duygularını kendi ana dilerinde yazma olanağı verilseydi, acaba İran edebiyatının düzeyi bugünkü seviyede mi olurdu? Hiç düşündünüz mü eğer İran'ın bütün halkları özgür olarak kendi ana dillerinde yazma olanağı verilseydi, bugün daha çok yetenekli şair ve yazarlarımız olacaktı? Örneğin bir değil bir kaç Şamlo'muz olurdu!? Eğer Semed Behrengi veya Golamhuseyin Saedi gibi bir çok şair ve yazara düşünce ve duygularını kendi öz ana dilinde aktarma fırsatı verilseydi yaratıklarından daha da güzel ve değerli eserler topluma sunmaz mıydılar? Yani İran halklarının kendi ana dillerini özgürce kullanabilmeleri İran edebiyati ve genel olarak toplumun kültürünün gelişip yükselmesine yardımcı olmaz mıydı? Burada bu konunun daha detaylı açıklamam için fırsat yoktur, ama bir an için Fars olmayan bir yazarı düşünün, bu yazar kendi ülke ve kendi halkının hakkında bir şeyler yazmak istediği zaman ne gibi zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır(gelmektedir). Yani böyle bir insanın en azından iki değişik tekniği bilmesi lazımdır. Bu iki teknik yazarlık ve tercümanlıktır, ve tabiki tercümanlık yazarlıktan dahada zordur. Örneğin atasözleri veya benzeri ince sözler ki doğal olarak her dilde mevcuttur ve bunlar Farsçaya çevrildiğinde genelde açık anlam kazanamıyordur, sorun gerçekten bu gibi zorluğun ötesine gider.....

Peyame Fedaii : İlginç bir konuya dokundunuz, gerçektende ulusal baskı konusu ne kadar çok açıklanırsa o kadar çok konuyu kavramak mümkün olurdu.

Aşref Yoldaş : Eğer izin vererseniz ulusal baskının önemli olan başka bir yönüne de değinmek istiyorum. Bu ulusal zulmün başka bir önemli yanı da bu halklara karşı hakaret ve alçaltıcı davranışlardır ki İran'da İngiliz emperyalizmini temsil eden Rıza Han iktidarıyla başlar. Rıza Han'ın temel

Azerbeycanda son gelişen olaylar ve ulusal sorun üzerine Peyame Fedaii dergisinin, Aşref Yoldaş ile görüşmesi

görevi, İran'da toplumun bütün kesimlerini bastırarak ve bu halklara karşı olan Arya şovenizmine dayalı bir merkezi devlet kurmak idi. Azerbeycan halkı hakkında tam olarak bu halkın mücadelecisi yanını yıkmak için onlara alçaltıcı duygular his ettirmeğe çalışıldı, öyle ki bu halk için sahte tarih bile yarattılar. Bu halka konuştuğu Türkçe dilinin kendi ana dillerinin olmadığını bile söylediler ve buna neden olarak ta tarihi bir geçmişte siz Fars idiniz !! söylediler. Lise döneminde bir tiyatro senaryosunu okuduğumu hatırlıyorum, bu senarist bir aşk romanında çok acı verici ve iç yakıcı şekilde nasılda devlet memurlarının (yanılmıyorsam eğer Moğol devlet memurlarının) halka işkence yaparak, kendi öz ana dili olan Farsça konuşmaktan vaz geçirip ve Türkçe konuşmaya zorladıklarını açıklıyordu!! Çok iyi hatırlıyorumki devrimci ağabeyim Behroz'la zavallı senaristin cahilliğine gülüp gırgır geçmiştik ve bu komik senaryo bizim aile içinde uzun bir zaman için eğlence kaynağı olmuştu. Bugün bile böyle alaycı ve gülünç iddiaları ispatlamak için, kendilerini araştırmacı yutturmağa çalışan bazı karakterler çok kalın kitaplar yazmakla uğraşmaktadırlar. Bu çalışmaların her birinde değişik açılardan Türklerin kimliğinin sahte olduğunu göstermeye çalışıyorlar. Sonuç olarakta Azerbeycanlıların geçmişte çok asil ve öz bir kavim yani bunlara göre 'Fars' idiler. Bugünde Türkçeyi unutup ve Fars olmaları gerekiyormuş!! Bu gibi açıklamalar yalnızca gericiliğe hizmet eder. Buna göre Azerbeycan halkı kendisini hep küçük görerek ve İran toplumunun içinde bir yama olduğu duygusunu yaşamalıdır. Tabiki bunu da söylemek gerekir ki tarihi araştırmak bambaşka bir konudur. İran halklarının herbirinin ne zaman bu ülkeye yerleştiğini ve nasıl bir geçmişi olduğunu bilmek yararsız değildir. Tarihi bilimsel olarak araştırıp ve değerlendirmenin çok da yararı vardır. Azerbeycan hakkında öne sürülen bu tartışma başka bir olaydır(başka amaçları hedefliyordur). Azınlık halklara özellikle Türkleri hedef alan fıkralar gerici amaçları takip ediyordur. Sonuçta bu fıkralar halkların mücadele moralini yıkmak için söyleniyordur. Gerçekte bu egemen sınıfların kültürüdür ki halktan olan bazı insanlar tarafında yayılmaktadır. Marks'ın sosyal yaşamın gerçeklerini 'toplumdaki egemen kültürün egemen sınıfların kültürüdür' şeklinde özetlemesini tarih kanıtlamaktadır. Örneğin toplumumuzda mensup oldukları kendi uluslarının hakkında bu tür alçaltıcı fıkralar anlatan bazı kişilere bile karşı karşıya (denk) gelebiliyoruz. Bu çok alışılmamış bir şey değildir. Kişinin böyle davranması ancak onun egemen sınıfın kültürünü benimsediğini gösterir ve farkında olup olmaksızın onun bu kültürünü yaymaktadır. 1979 ayaklanması sonrası döneminde fıkraların konusu Türk, Arap,.....değil belki rejimin yönetici kadroları alay konusu oldular. Neden? Çünkü bu dönemde devrimci kültür hemen hemen halkın yaşamında gelişip etkin olmuştu. Ve böylece gerici ve karşı devrimci kültürün alanı daralmıştı. Bu dönemde fıkralar Humeyni, Montezeri, Behşti ve rejimin diğer liderlerin aleyhinde ince bir tarz da yaratılıyordu ve çoğu zaman bu fıkraları yaratanların ince beyan ve sanatçı gücünü gösteriyordu.

Ulusal baskının değişik yönlerinin hakkında daha fazlada tartışmak mümkündür, ancak tartıştığımız kaderiyle bile şu kabul edilmez duruma son verip vermemek gereğini sormak gerekir. İran halklarının eşitliğinin sağlanmasından başka hangi konu bu duruma son verebilir. Doğal olarak da İran halklarının demokratik haklarının elde edilmesini isteyen ve eşitlik sloganı söyleyen her insan, İran uluslarının eşitliği ilkesini savunmak zorundadır. Bu

Azerbeycanda son gelişen olaylar ve ulusal sorun üzerine Peyame Fedaii dergisinin, Aşref Yoldaş ile görüşmesi

eşitlik özlemi aynı zamanda Azerbeycan halkının yanısıra bütün İran halklarının talebidir. Ne Fars halkının ve nede diğer herhangi bir halkın diğer halklara göre ayrıcalığı olmaması gerekir.

Peyame Fedaii : İran'da ulusal soruna bu açıdan baktığımız zaman, İran demokratik hareketinin temel sorunlarından birisi olarak değerlendiriyorsunuz ve çözüm olarak da demokratik bir yolu seçiyorsunuz. Ama bildiğiniz gibi bazı siyasal güçlerin İran'ın 'toprak bütünlüğünü' korunmasını veya 'milliyetçiliğe' karşı tavır alınmasını gerektiğini öne sürerek konuya çok daha farklı bakıyorlar, bazıları hatta İran'da ulusal sorunun olduğunu temelden inkar ediyorlar. Bu görüşleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Aşref Yoldaş : Doğrudur. İran'da böyle kimseler vardır. Fakat bunlar 'İran ulusundan söz ettikleri zaman yalnız Fars ulusunu kasıt ediyorlardır ve tabiki Fars ulusunun çevresinde bir kaç kaviminde var olduğunu kabul ediyorlardır. Bunlar çok açık olarak İran uluslarının eşitsizliğinin ve Farsların ayrıcalıklarının korunması ilkesi üzerine dayatılmaktadırlar, ve var olan durumun her türlü değişikliğe uğramasının İran'ın toprak bütünlüğünü tehlikeye sokacak diye değerlendiriyorlardır. Bu kişiler veya sizin sözünü ettiğiniz diğer görüşleri taşıyanların, değerlendirme mekanizması aynıdır. Bu değerlendirme mekanizmasının de burjuva milliyetçiliği ve şovenizminden başka bir şey değildir. Bildiğiniz gibi bazıları daha açık konuşurlar, ama diğerleri açıkça konuşmaktansa var olan mevcut durumun korunmasından yanadırlar ve Fars'ların mevcut olan ayrıcalıklarının korunmasını savunuyorlardır. Örneğin ya İran'da halkların varlığını temelden yadsıyorlar veya İran'da ulusal sorunun var olduğunu inkar ediyorlardır. Böyle bir tavırla, onlar bu soruna dokunmayın veya mevcut durumu değiştirmeyin diyorlardır. Bunlar niyetlerini tabi ki siyasal – ideolojik şemsiye altında ortaya koymaktadırlar. Bu önemli bir konudur ve konuyu tartışmak gerekir.

Örneğin bunlardan birisi, İran'ın çok uluslu bir ülke olmadığını ve bu ülkede Fars halkından başka diğer herhangi bir halkın var olmadığını kanıtlamak (ispatlamak) için, şu mantığı öne sürüyor: 'ulus kavramını bizim siyasal – ideolojik zihnimiz üretiyor' yoksa herkes 'insandır' . Sanki ulusal, sınıfsal, kimlik insana ait değildir! Ve güya biz İranda Arap, Kürt, Beluç Türk,nesnel gerçeği ile karşı karşıya değiliz, ve sözde bu bizim siyasal – ideolojik zihniyetimizden dolayıdır ki birisini Kürt, diğerini Beluç tanımlıyoruz!! Bu söz en soyut idealizmi sergilemek ve propagandasını yapmaktır. Somut gerçek bizim bir nesnenin üzerinde nasıl düşündüğümüzün dışında, varlığını sürdürür, ve bizim zihniyetimizi de bu somut gerçek biçimlendirir. Eğer bir insan Marks'ın bu ' İnsanların sosyal varlıkları onların zihniyetini yaratır tersine olamazdır' sözünün özünü kavramışsa, böyle açıklamalara yalnızca gülüp geçmesi gerekir.

Her neyse bu görüşler İran'da ulusal zulüm ve baskının var olduğunu inkar etmeye çalışılmaktadırlar. Eğer İran'da Fars ulusun dışında başka uluslar yoksa ve herkesi sırf insan olarak görünmesi gerekiyorsa ve aynı zamanda bu bizim siyasal – ideolojik zihnimizdir ki ulus yaratıyorsa, ulusal zulüm ve baskı diye bir şey de olmadığından çözüm gerektiren bir sorunda yoktur. Böyle bir görüş

Azerbeycanda son gelişen olaylar ve ulusal sorun üzerine Peyame Fedaii dergisinin, Aşref Yoldaş ile görüşmesi

açısından sonuç besbelidir(ap açıktır): var olan mevcut durumu değiştirmemek gerekir!.....

İran halklarının eşitsizliğine devam edilmesini ve Fars halkının üstünlüğünün korunması için diğer bir siyasal ideolojik örtü de İran halklarının ‘ulusal kimliğini’ yadsımaktır. Bu görüşün mantık ve kökü yukarıdaki anlatığım görüşle aynıdır. Burada yalnızca ‘kimlik’ konusu ortaya çıkmaktadır. Bu görüş, insanlık toplumunun sınıfsal topluma döndükten sonra insanın sınıfsal kimlikten başka diğer herhangi bir kimliğinin olmadığını ileri sürmektedir. Eğer bu görüşü kabul edersek, doğal olarak insanların ulusal kimliğinin sahte ve gerçekçi olmamasını benimsemek zorundayız. Dolayısıyla, bu görüş İran’daki baskı ve zulüm altında tutulan uluslara mücadelenin gereksiz olduğunu ve mevcut durumu benimsemek zorunda olduklarını söylemektedir. Yoksa nerde böyle mücadelenin bayrağını yükseltirseniz, biz size gerici milliyetçi gibi isimler takarız!

Doğal olarak da yukarıda açıklanan bu düşünce sahipleri, Azerbeycan’da son olarak gelişen mücadele hakkında, ulusal sorun üzerine sloganlar atıldığından dolayı, doğru tavır alamadılar. Onlar, hatta emperyalizme bağımlı İslam Cumhuriyetinin diğer baskı ve zulümüne karşı bu halkın verdiği mücadeleyi bile hesaba katmadılar!

Bence, özgürlükçü ve ilerici insanlar ve özellikle komünistler, öncelikle ulusal zulmün işçi ve emekçilerin üzerinde yarattığı bütün çirkinlik ve yoksunluklarını ve genel olarak toplumda bıraktığı olumsuz etkiyi bütün yönleri ile tanıyıp kavramaları gerekir. Bu günkü toplumda, erkeklerin kadınlara göre bir takım imtiyazlardan yararlanmakta oldukları gibi, egemen ulusların da – (İran örneğinde Fars ulusu) - diğer ulusların yoksun bırakıldıkları bir çok olanaktan yararlanmakta oldukları gerçeğini itiraf etmeleri gerekir. Komünist olduğunu iddia eden bazı kişilerde şovenist düşüncelerin ağır olmaktadır ve bu nedenle saçma teoriler üreterek ulusal zulme karşı her türlü mücadeleyi milliyetçilik etiketiyle karalamaya çalışıyorlardır. Bu özelliğin, özellikle egemen ulusa mensup olan kişiler veya kişisel olarak kendilerinin hiç bir zaman ulusal zulümüne maruz kalmayan insanlar için geçerlidir.

Genel olarak özgürlük ve demokrasiyi kurmak için bu şovenist düşüncelerle mücadele ve bütün İran halklarının eşitliğini sağlanmasının tümüyle can alıcı noktasıdır. Ama şunuda unutmamalı ki bu ulusal mücadeleyi diğer bir tehlikede tehdit ediyor. Bu tehlike, aşırı milliyetçiliktir. Ashında bu tehlike bir tek Azerbeycan değil belki İran’da bütün baskı ve zulümüne maruz kalan halk kitlelerini tehdit etmektedir.

Peyame Fedaii : Bu nasıl bir milliyetçiliktir ve tehlikeyi nasıl değerlendiriyorsunuz? Birazda bu konular hakkında açıklama yaparmısınız.

Aşref Yoldaş : İranda ulusal soruna yanlış sapma ve bir aşırı milliyetçi yaklaşımdan söz ediyorum. İran halklarının hakkında uygulanan zulüm ve baskıyı bahane ederek ve bu halk kitlelerinin duygularının kötüye kullanılarak, bu halkları hemen hemen kapitalizm, emperyalist ve kapitalistlerin buyruğu altında tutmaya çalışanlardan söz ediyorum. Bizim bu sömürülen halk

Azerbeycanda son gelişen olaylar ve ulusal sorun üzerine Peyame Fedaii dergisinin, Aşref Yoldaş ile görüşmesi

kitlelerimizi, kendi ulusundan olan gerici ve sermaye sahipleri ile birleştirip ve sınıfsal mücadeleden vaz geçirmeye çalışan milliyetçilikten söz ediyorum. Azerbeycan'da bunlara 'Pan Türkist' (Turancı) adı verilir. Bunları temsil edenleri yurtdışında yaşayan İran'lılar arasında kolaylıkla görmek mümkündür. Ulusal sorunun Azerbeycan'da bu halkın temel sorunu olduğunu iddia ederek ve bu sorunun çözümü için verilen mücadelenin diğer her türlü mücadeleden önceliğinin olduğunu yutturanlardır. Bunlar, zulüm ve baskı altında olan Türk işçi ve emekçilerden, varolan korkunç ve belalı durumdan kurtulup, demokrasi ve özgürlük için kapitalizme karşı gereken mücadeleyi bırakıp ve onun yerine ulusal mücadele yolunu, daha doğrusu kendilerine özgün bir ülke kurulmasında aramalarını söylüyorlar.

Bunların çoğu, toplumda sınıfların varlığını inkar ederken sınıfsal mücadeleyi de yadsıyorlar veya önemsiz göstermeye çalışıyorlar ve bu mücadele yerine ulusal birliğin altını çiziyorlar ve aynı zamanda açıkça Fars halkına karşı düşmanlık propagandasını yapıyorlar. Türk halkının dışında diğer halkları da 'Farslara' karşı kışkırtmaya çalışıyorlar. Bunlara göre Türk işçileri kendi sınıfdaşlarıyla yani Fars, Kürt, Arap, Türkmen, ve diğerleri ile ortak düşmanları olan kapitalizme karşı birleşmek yerine, sırf 'kendi' gerici ve kapitalistlerle sırf kendi ulusundan olduğundan dolayı birleşmesi gerekiyor. Tesadüfen bu görüşün Türkler için rezil ve kepaze olduğu çok açıktır. Bu görüşe göre Türk işçileri kendi kurtuluşunu Fars işçileriyle değil belki Hameneyi, Musevi Tebrizi, Musevi Erdebili, Halhalı, Haseni,gibi gerici ve canilerle birleşmesi gerekiyormuş. İran uluslarının parçalanıp ayrılmasının propagandasını yapanlar ve bunun İran halkının tek kurtuluş yolu olduğunu yutturmaya çalışanlarda bunların ta kendileridir. Sanki tek bir ulustan oluşan bağımsız bir ülke kurulmasıyla, bu ulusun bütün sorunları kendiliğinden çözülecektir. Halbuki, halkın özgürlüğü, bu sanılan ülkede belirli koşullarda egemen olan devletin sınıfsal yapısıyla ilgisi, temel ve esas sorundur. Bu açıklama, 'federalizm' in İran'da soruna en iyi çözüm olarak tavsiye edenler içinde geçerlidir. Sanki, halk kitlelerinin gerçek taleplerini, gerici, cani ve karşı devrimci bir devlet, ama bu kere federalizm kalıplarında yerine getirebilecektir! Hayır! bizim, zulüm ve baskı altında tutulan halkımız böyle bir yolu seçip veya izlemek istemez (istememektedir). Bu yol, onları hatta bir adım bile refah, özgürlük ve demokrasi olan gerçek taleplerine yakınlaştıramaz. Emperyalizmin bugün İran'da izlediği ülkeyi bölüp parçalama siyasetini de göz önünde bulundurursak, böyle gerici ve sapma görüşler ancak emperyalizmin bölüp parçalama siyasetini uygulanmasına zemin hazırlamaya yarar. Tehlikede buradadır. Tehlike, düşmanın işçi ve emekçilerin ortak düşmana karşı verdiği (yürüttüğü) birleşik mücadelesini bölmesidir, İran halklarının arasında ayrımcılık yaratmakla, onların ortak düşmana karşı var olan gücünü azaltabilmesidir (Zayıflatabilmesidir). Bu durumda, emperyalistler ve onlara bağımlı olan güçler, tek tek İran halkları üzerine değişik biçimlerde kendi egemenliklerini kurup uygulayacaklardır.

Peyame Fedaii : Şüphesiz ki bu aşırı görüşlerin dışında, Azerbeycanda bazen görünümde hatta 'hoş görünen' diğer sapma görüşlerde vardır, örneğin 'Do Hordadı' diye adlanan reformcular. Bunlar bu reformlarla ulusal baskı ve zulüme son vereceklerini iddia ediyorlardır. Öyle değil midir?

Azerbeycanda son gelişen olaylar ve ulusal sorun üzerine Peyame Fedaii dergisinin, Aşref Yoldaş ile görüşmesi

Aşref Yoldaş : Evet, İran'da bugün ulusal sorunu üzerine siyasi olarak aktif olan böyle Türklerle de karşı karşıya gelmekteyiz. Bunların taleplerinin birçoğu, Türk halkının isteklerini yansıtmaktadır. Örneğin Türkçe dilinde üniversite düzeyine kadar eğitim yapılma hakkının resmi olarak tanınmasıdır. Fakat bunlarda mücadeleyi dar bir çerçeve içinde sınırlı tutarak gelişmesini istemiyorlardır. Söz gelişi, rejimden Azerbeycanda devamlı Türkçe yayın yapan radyo ve televizyon talep etmektedirler. Ama, bu radyo, televizyon ve diğer medyadan yayınlanan Türkçe konuların ne içerdiğine asla önem vermemektedirler. Sonuçta aynı gerici eğitim ve kokmuş egemen kültürün bir kere daha ama bu kez Türkçe olarak yayımlanması demektir. Oysa, bizim Türkçe konuşan işçi ve emekçi halkımız öyle bir eğitime yada daha doğrusu öyle bir edebiyata ihtiyacı vardır ki kendi ana dilinde olduğu halde yoldaş Nabdell'in de söylediği gibi ' sosyal duygularını yansıtacak, sınıfsal bilinçlerini geliştirecek, umut ve cesaretlerini yükseltecektir'. Yoksa, diğer aziz bir yoldaşın yani Samed Behrengininde söylediği gibi 'söylenen her saçma sapan konuya ana dilinde olduğu için saygı duyulmaz'.

Öte yandan, bu ulusal mücadele her nekadarda halkımızın şuanda sürmekte olan demokratik mücadelesinin bir parçasıysa da, diğer demokratik mücadele alanlarında olduğu gibi bu mücadelede de bu yanlış ve sapma görüşü ki güya İslam Cumhuriyeti rejimi yıkılmadan ve halkın mücadelesinin kapitalist düzenin yıkılması yönünde yönelmeden ve gerçek bir demokratik iktidar kurulmadan, halk kendi haklarını elde edip ve koruyabilir! düşüncesini yayıp ve egemen kılmaya çalışıyorlar.

Ulusal sorun hakkında doğru sloganlar önermek, İranda İslam Cumhuriyetini yıkmak ve şuanda var olan sosyo - ekonomik düzeni yani egemen olan kapitalizmi yıkmak yönünde halk kitlelerini seferber etmeden, halk kitlelerinin devrimci güçlerini boşa harcamaktır. Bu gerçek bugün toplumumuzda var olan diğer hareketler ve mücadeleler içinde geçerlidir. Örneğin İran'da kadınlar hareketi öyle bir kanala sokulmaya çalışılıyor ki kapitalizmin zalim olan yapısına hiç dokunulmadan, yalnızca İslam Cumhuriyeti kadınlara karşı bazı kanunların iptal edilmesi istenilsin (talep edilsin). Böyle bir tavır, karşı devrimci olan Tudeh partisi ve Fedaii'nin – Çoğunluk kanatı da savunabilir ve savunmaktadır.

Peyame Fedaii : Ulusal sorunun değişik yönlerini ele aldık, şimdi eğer izin verirseniz özel olarak sizin kendi görüşünüzü 'ulusların kendi kaderlerini tayin etme hakkı' sloganı hakkında sormak istiyorum. Acaba hala bu sloganı kabul ediyormusunuz?

Aşref Yoldaş : Evet, kendi kaderini tayin etme hakkını ben bir ilke (prensip) olarak görüyorum ve bu hakkı kabul etmeyen kimse kendisine komünist diyemez veya demokrasiye inandığını söyleyemez. Bildiğiniz gibi İran halkının Fedan Gerillaları 1983 (1362) yılında 'genel olarak İranda ve özel olarak Kürdistanda Ulusal sorunu üzerine tavrımız' diye küçük bir broşür yayınladı. Bu broşür çok küçük olmasına rağmen ulusal sorunun temel sorularını inceleyip ve yanıtlamıştır. Bu broşür, kendi kaderini tayin etme hakkını değişik yönlerden incelemiştir. Bu broşü de alınan tavrıları ben genel çizgi olarak hala benimsiyorum (benimsemekteyim) . Dolaysıyla bu konuda daha fazla

Azerbeycanda son gelişen olaylar ve ulusal sorun üzerine Peyame Fedaii dergisinin, Aşref Yoldaş ile görüşmesi

konuşmak istemiyorum. Bu broşür İran halkının Fedaii Gerillaları sitesinde (www. Siahkal.com) yayınlanmaktadır ve dolayısıyla bu konuyla ilgilenen her kes bu siteye başvurabilir.

Eğer izin verirsiniz burada, kendilerine komünist diyen bazılarının ‘Ayrılma hakkı’ ilkesi üzerine görüşlerine dokunmak istiyorum. Bunlar için böyle bir ilke asla kabul edilmez bir konudur. Bunun nedenlerini araştırdığımızda, burjuva milliyetçiliğin bu görüşlerin üzerinde yoğun olarak etkin olduğundan başka bir şey bulamayız. Ayrılık! mı diyorlar? Peki ozaman ‘İran’ın toprak birliği’ ne olacaktır? diye hemen soruyorlar. Örneğin Azerbeycan Cumhuriyetini son olaylarda iki Azerbeycan’ın birleşmesi ve bir tek devlet kurması isteği üzerine kışkırtıcı ve bağınazca sloganlarına karşı, bunlarında milliyetçi damarları kabarak, hayır efendim Azerbeycan Cumhuriyeti daha önceleri İran topraklarının bir parçasıydı ve çarlık döneminde bu ülkeden ayrılmışlardır ve eğer iki Azerbeycan birleşecekse o zaman onlar bize katılmalıdırlar ve birleşmiş Azerbaycanın merkezi de Tebriz kenti olacaktır! Bu ufku çok dar bir görüşdür. Halk kitlelerinin hangi cumhuriyette, acaba Amerikan buyruğu altındaki Azerbeycan Cumhuriyetindemi yoksa emperyalizme bağımlı olan İslam Cumhuriyetindemi yaşamasını hiç önemsemiyorlardır. Bu görüşe göre yalnızca toprak ve ülke önem kazanıyordur. Böyle bir görüşün komünizmle uzak veya yakından hiç bir ilişki veya alakası yoktur. Komünistler için toprak, bölge veya ülke önem taşımaz belki yalnızca insanların mutluluğu önem taşır. Dolayısıyla da bir halkın, diğer halklarla birleşip veya onlardan ayrılığına karar vermek için her hangi bir koşulda gerçeklere bakarak kitlelerin mutluluğunun yani refah, özgürlük ve demokrasinin hangi tür birleşme veya ayrılma da sağlanacağını teşhis edip ve ona göre karar vermek gerekir. Aslında konu bu kadar basittir.

Bunuda ilave etmek istiyorum ki ayrılma hakkı, boşanma hakkına benzer. Hiç kimse ayrılık veya boşanmayı özendirmez (teşvik etmez), ama kesinlikle bu hakkı savunmak ve destek vermek gerekir. İran’ın iç şartlarını ve uluslararası koşullarını değerlendirdiğimiz zaman, İran halk kitlelerinin şu anda çektiği sayısız acılara, baskı ve zulüm son vermek için tek kurtuluş yolun ancak birleşerek emperyalistler, kapitalistler ve onların siyasal temsilcilerine karşı birlikte mücadele vermelerindedir. Bu nedenle bugün emperyalizmin çok açık olarak İran’da izlediği ‘böl, parçala ve hüküm sür’ siyasetine karşı çıkıp ve şiddetle kınamamız gerekir. İran’da, ulusal sorun, demokrasi ve sosyalizmle içiçe girmiştir ve yalnızca demokratik ve anti emperyalist hareketinde işçi sınıfının önderliğinin (hegomanıyasının) sağlanarak zafere ulaşmasıyla, en iyi tarzda ve bütün halkların yararına olacağı bir biçimde çözülebilir.

Peyame Fedaii : Son hareketin konusuna dönelim, bildiğiniz gibi Azerbeycan’da mücadelenin yükselmesinden sonra, halkın düşmanları tahmin edilemeyecek kadar gelişip genişledi, rejim telaşlanarak İran gazetesini kapatarak karikatürçüde tutukladı. Bu konuyu nasıl değerlendiriyorsunuz?

Aşref Yoldaş : Rejimin korkusu, Azerbeycan halkının ayaklanmasında aşırı derecede fazla idi (Burada rejimin içinde yer alan bütün kollarını, yönetici ve önderlerini kast ediyorum). Bu harekete karşı, rejim kanlı bastırma ve medyanın tümüne direk sansür uygulayarak her türlü haber ve yorum yapmayı

Azerbeycanda son gelişen olaylar ve ulusal sorun üzerine Peyame Fedaii dergisinin, Aşref Yoldaş ile görüşmesi

yasaklamasının yanısıra (bu konuda rejime ait yalnız bir veya iki organ çok kısa haberler verdiler), halk kitlesini kandırmak için çok sinsî ve kurnazca yollarada baş vurdu. Rejimin gerici meclisinden Türkçe konuşan birkaç milletvekilinin Azerbeycan halkına yapılan hakareti kınayıp ve görünümde onlarla uyumlu görünmeğe çalıştı bunun yanısıra ‘muhalefin’ içindende bazıları ‘ Azerbeycan halkının haklı itirazına karşın, hükümetin en akıllı davranışı’ ‘çok yüksek düzeydeki sorumluları’ Azerbeycan halkının kimliğinin savunulması ve Türk diline yapılan hakareti kınamaları olduğunu söylediler. Bu yüzden Hameneyi nın bizzat kendisi kurnazcasına yumuşatmaya çalıştı ve Türkçe dilinde konuşma yaptı ve bu konuşmasında itiraz sırasında söylene sloganlardan taklid ederek, Azerbeycan halkını devrimin destekleyicisi olarak gösterdi – o devrimden kendilerini kast ediyordu. (Azerbeycan uyanıktır ‘devrime’ destektir şeklinde söyledi). Kitlelerin hareketini yatıştırmak için muhalefete mensup güçler, kültür Bakanından açıklama ve cumhurbaşkanından ‘Azerbeycan milletinin’den özür dilemesini istediler (Bu onların kullandığı terimdir). Ahmedî Nejad elde ettiği birkaç fırsatta Azerbeycan Halkına yapılan hakareti kınadı. Gerçektende halkın mücadelesinin gelişip yükselmesi ve güçlenmesinden başka hiç birşey İslam Cumhuriyetinin diktatör ve zorbacı önderlerini bu kadar rezil ve dalkavukluk etmeye zorlayamazdı.

Peyame Fedaii : Demek ki çok telaşlanmışlar!

Aşref Yoldaş : Evet, Halkın hareketi koşulları bunu onlara yüklemiştir.

Peyame Fedaii : Ama öte yandan bazıları, Azerbeycan halkının son hareketini, konuşma özgürlüğüne yeni saldırı dalgası olarak nitelendirdiler. Bu teoriye göre, güya bu geniş halk kitlesinin ayaklanması, konuşma özgürlüğünü kısıtlamak içindi. Komiktir ama izin verirseniz şunu sormak istiyorum: baskı ve zulüm altında yaşayan Azerbeycan halkının bu zalım ve diktatör iktidara karşı ayaklanması, acaba özgürlüğü elde etmek için miydi yoksa özgürlük haklarının kısıtlanması için mi?!!!

Aşref Yoldaş : Bunları çok ciddiye almayın. Şu konuyu bu biçimde ele alanlar eğer gerçekten konuşma özgürlüğünün savuncusu olsaydılar, kendileri İran halklarının ulusal ve ana dillerinde konuşma hakkına karşı tavır almazdılar. Hayır efendim, bunlar sırf bu konuda ki tartışmaları çarpıtmak (saptırmak) istiyorlar, ve amaç, ilgileri Azerbeycan halkının mücadelesinden uzaklaştırmaktır. Tesadüfen daha önce de sözünü ettiğim BBC’de yayınlanan metinde de bu konuya yer verilmişti. Daha sonra bazıları buna uygun davrandılar. Bunuda açıkca söylemek istiyorumki, benim o pis ve çirkef karikatürü çizen karikatürist ile bir sorunum yoktur. Kimbilir belkide o İran gazetesinin sıradan çalışan bir memurudur ki belirli bir ortam ve atmosferde böyle bir karikatürü çizmeye girişmiştir. Sorun asla bir kişi değildir. Bu gazetede rejimin istihbarat dairesinden (teşkilatından) memurlarıda orada bulunuyorlar ve her konu veya olayı kontrol ediyorlardır. Bu komplodan söz ettiğimiz zaman, bu yalnızca bir karikatüristle veya gazete ile sınırlanmıyor. Bu olayın arkasında gerçekte kimlerin olduğunu, ortaya çıkartmak gerekir. O Pantürkist (Turancı) sloganları halkın gösterilerine kimlerin taşıdığını bulmak gerekir. Evet, bu bir karikatüristi kınayıp kınamamanın çok daha ötesinde bir sorundur. Bunu da

Azerbeycanda son gelişen olaylar ve ulusal sorun üzerine Peyame Fedaii dergisinin, Aşref Yoldaş ile görüşmesi

unutmamak gerekirken bu karikatüristin yaptığı eylemde, yani egemen sınıfın kültürünü en iğrenç ve gerici bir biçimde yayınlamak olarak kınanmalıdır.

Peyame Fedaii : İzin verirsiniz son sorumu sormak istiyorum, son olaylar Azerbeycan halkına uygulanan ulusal baskı ve zulümü, birkere daha gözler önüne sergileyip, ve ulusal soruna doğru ve gerçekçi bir çözüm getirilmesinin gerektiğini gösterdi. Sizce, bu halkların mücadelelerinin gerçek ve doğru yoldan sapmaması için ne yapmalıdır, ve genel olarak hangi siyaset ve yollar İran halklarının birliğini sağlayıp ve sağlamlaştırabilir?

Aşref Yoldaş : Bu sorunun yanıtı görüşme boyunca verildi. Ama kısaca özetlersem, bu devlet emperyalizme bağımlı bir devlettir, dolayısıyla ulusal devlet değildir yani anti ulus bir devlettir. Bu devletin yöneticilerinin hangi ulusa mensup olduklarını bir tarafa bırakırsak (göz ardı edersek) Fars olmayan uluslara iki kat zulüm ve baskı uygulamaktadır. İslam Cumhuriyetinin ne kadar ‘ümme-i İslam’ demesine ve yöneticilerinin çoğunun Fars olmamasına rağmen, hala Saltanat rejiminin şovenist siyasetini izlemektedir. Bu ulusal zulüm ve baskının uygulandığını resmi olarak kabul etmek, halkın bu durumdan kurtulmak için verdiği mücadeleye saygı göstermek ve İran’ın bütün halklarının arasında tam hak eşitliğinin sağlanmasını , bu halk kitlelerinin birliğini sağlamanın ilk adımıdır. Bu konuda şunun altını çizmek gerekirken Fars işçi ve emekçilerinin bu eşitliğin sağlanmasından hiçbir zıt ve karşıt çıkarı olmadığı gibi, aynı zamanda bu halklarla daha büyük ulusal görevinde, yani emperyalizmin nüfusunun ve emperyalist sermayelerle ilişkisinin kesilmesinde ancak İran İslam Cumhuriyetinin devrilmesiyle elde edilebilir, ve bu halkların ortak çıkarları vardır. Toplumumuzun bütün bu ekonomik, siyasal ve askeri olan alanlarda emperyalizmin etkisi altında olduğu gerçeğini göz önünde bulundurursak, İran’ın zulüm ve baskı altında yaşayan bütün halklarının bu bağımlılığa son vermek , başka bir deyimle bağımsızlığını kazanmak , ortak talebidir. Bununda anlamı açık ve nettir; İran halklarının tamamının emperyalizme karşı ulusal sorunu vardır.

Bugün, emperyalizmin ayrımcılık siyasetine uygun, İranda ayrımcılık veya diğer bir biçimiyle federalizm düşüncesi her zamandan daha güçlü olarak benimsenip ve yayılmaktadır. Bazıları bunu sözde konuya ‘demokratik’ olarak baktıkları için benimsemektedirler. Bu doğrudur her bir siyasal parti veya örgüt, kendi görüşlerinin halk içinde propagandasını yapıp ve örgütlenmesinde çalışması doğal hakkıdır. Ancak şuda bir gerçektir ve unutulmaması gerekmektedirki kendisine demokratım diyen ve davranan herhangi bir siyasal parti veya örgüt halkın adına ve yerine halk için karar veremez ve vermemelidir. ‘ kendi kaderini tayin etme hakkı’ bu anlama gelir. Ulusal sorun konusunda bir halkın bizzat kendisinin karar vermesi gerekir. Bu onların ta kendileridir ki mutluluk ve saadetlerinin, diğer halklardan ayrılmaktamı, federal bir düzende beraber yaşamaktamı, yoksa merkezi bir demokratik düzen içinde, diğer halklarla demokratik bir birlik yaratarak hep beraber yaşamaktamı sağlanacağına karar vermelidirler. Bu konuya da dikkat etmek gerekirken halk kitlelerinin, ancak gerçek bir demokratik ortam ve koşullarda özgürce kendi kaderi hakkında karar verebilir. Bu nedenle ulusal sorunun demokratik olarak çözülebilmesi için, demokrasi için verilen mücadele ön plana çıkar. Bu yüzden siyasal bir örgüt

Azerbeycanda son gelişen olaylar ve ulusal sorun üzerine Peyame Fedaii dergisinin, Aşref Yoldaş ile görüşmesi

eğer gerçekten halkın kendi kaderini tayin etme hakkına inanıyorsa her şeyden önce, halkın mücadelesini, demokratik ve özgür bir ortam yaratılması mücadelesine yöneltilmesine çalışır, sonuç olarak bu görevini yapmak yerine, ulusal sorunu halkın en acil sorunu olarak gösteremez ve bu sorun için mücadeleyi demokrasi için verilen mücadeleye öncelik tanıyamaz. Bugün ulusal sorunun, federal veya ayrılık biçiminde çözülmesiyle, demokrasi sorununda sözkonusu uluslar için kendiliğinden (!) çözüleceğini iddia edenler yalnızca halk kitlelerini aldatmaktadırlar, ve böylece İran halklarının demokrasi için vermekte olduğu mücadeleye ciddi bir biçimde darbe indirmektedirler.

İran halkları için demokrasinin, İran'da emperyalizmin nüfuzu kesilmeden, egemen olan kapitalist düzen ortadan kalkmadan ve emperyalistler ve onlara bağımlı sermaye sahiplerinin korucusu olan diktatör rejim devrilmeden, sağlanamaz. Bu demokrasiyi ancak, İran halklarının tümünün birleşmiş gücü ile elde etmek mümkündür. Karşı devrimci güçlerin, halkın içinde yaratmaya çalıştığı ayrımcılık siyasetini ve aynı zamanda halk mücadelesini yolundan saptırmak amacıyla yayınlamaya çalıştığı çeşitli zehirli (karşı devrimci) görüşlerin etkisini önlemek için, bunların tamamını halka açıklamak en etkin yollardan birisidir. Halkın mücadelesine pratikte böyle bir tarzda önderlik yapmak, İran halklarının birliğini korumasını güvence altına alır. Komünistler ve diğer gerçek demokrat ve özgürlük yanlısı hareket ve güçler, halkların ayrılma hakkı da dahil olmak üzere, kendi kaderini tayin etme hakkının gerçek ve haklı olduğunun altını çizerek savunmaları gerekir. Ancak, bu hakkı İran'ın bütün halklarına tanımalıdır ki, bu uluslardan gönüllü olarak özgür ve bilinçli bir şekilde toplanmalarını ve İran halklarından tümünün ortak düşmanına karşı ortak mücadele yürütmelerini istemek mümkündür. Öyle bir birlik, bizim ezilen halklarımızın mutluluk ve zaferini sağlayan ve güvence altına alan bir birlik olmalıdır.

Peyame Fedaii : Aşref Yoldaş, görüşmemizin sonuna geldik. Sorularımızı yanıtladığınız için size çok teşekkür ediyoruz.

Aşref Yoldaş : bende size teşekkür ediyorum. İran halklarının, düşmanlarına karşı zafer umudyla. Size başarılar diliyorum.

*Bayatı Azeri ve Türkmen halk şiirinde mani türüne verilen addır.